

Nr 46

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående avveckling av nuvarande rättsförhållanden beträffande gruvskogarna; given Stockholms slott den 25 februari 1966.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Eric Holmqvist

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner en mellan domänstyrelsen och nyttjanderättshavarna till gruvskogarna träffad principöverenskommelse om avveckling av nuvarande rättsförhållanden för gruvskogarna. Överenskommelsen innebär att gruvskogarna uppdelas mellan staten och nyttjanderättshavarna så att 40 % av den totala skogsproduktionen tillfaller staten och 60 % nyttjanderättshavarna.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 25 februari 1966.

N ä r v a r a n d e:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, EDENMAN, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Holmqvist, fråga om *avveckling av nuvarande rättsförhållanden beträffande gruvskogarna* och anför.

Inledning

Den 11 november 1959 tillkallade dåvarande departementschefen justitierådet Hugo Digman för att dels överse grunderna för beräkning av avgifterna för gruvskogarna, dels därefter, efter verkställda undersökningar samt överläggningar med nyttjanderättshavarna, avge förslag om hur en avveckling av nuvarande ordning med upplåten nyttjanderätt till gruvskogarna borde kunna komma till stånd. Utredningsmannen, som antog benämningen gruvskogsutredningen, har avlämnat betänkandet »Gruvskogarna» (Stencil Jo 1965: 9).

Principöverenskommelse om fördelning av skogarna, utbyte och vederlagsmark samt om värdeförhållandet mellan rättigheterna har uppnåtts genom förhandlingsdelegerade för domänstyrelsen och nyttjanderättshavarna. Vid de delegerades förhandlingar, som ägt rum under år 1965, har domänstyrelsens delegerade samrått med kammarkollegiet och kommerskollegium. Överenskommelsen torde som *bilaga* få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende.

De båda huvudfrågor som fått sin slutliga lösning genom överenskommelsen är dels bestämmande av värdeförhållandet mellan statens och nyttjanderättshavarnas rätt i gruvskogarna, dels bestämmande av de områden som skall tillfalla staten resp. nyttjanderättshavaren i varje särskilt fall.

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgetts av kammarkollegiet, riksrevisionsverket, domänstyrelsen, lantbruksstyrelsen, skogsstyrelsen, kommerskollegium, länsstyrelserna i Uppsala, Värmlands, Örebro, Kopparbergs och Gävleborgs län, Jernkontoret samt Svenska gruvföreningen.

Nuvarande förhållanden

Under 1600- och 1700-talen uppläts som stöd för gruvdriften i Mellansveriges bergslag ett antal s. k. gruvskogar. Dessa skogar, som fortfarande tjänar nämnda ändamål, tillhör staten men avkastningen är med vissa villkor upplåten till skilda gruvföretag enligt följande förteckning. F. n. finns 20 gruvskogar, omfattande sammanlagt ca 9 000 ha. Härav är 7 516 ha produktiv skogsmark.

Namn och läge	Nyttjanderättshavare	Areal ha		Taxeringsvärde före 1965 års taxering kr.
		produktiv skogsmark	impediment	
1. Torsåker, 3 mil öster om Falun	SKF och Sandviken	297	14	236 500
2. Bispberg, 3 mil söder om Falun	Bispberg	259	15	287 300
3. Nissshytte, 3,5 mil söder om Falun	Bispberg	173	31	195 300
4. Östanberg, 4 mil söder om Falun	Statsgruvor och Ulfs- hyttan (villkorligt)	239	25	415 500
5. Burängsberg, 2 mil väster om Ludvika	Stora Kopparbergs Bergslags AB och Sandviken	473	34	486 400
6. Grängesberg, vid Grängesberg	Grängesberg, Stora Kopparbergs Bergslags AB, Björnbergs gruvaktiebolag, Kungsgruve gruvaktiebolag (Sandviken och Hofors)	325	36	442 300
7. Bredreven, 2,5 mil nordväst om Hällefors				
block I	Persberg (Uddeholm)	143	17	175 300
block II	Långban (Uddeholm)	135	22	120 100
8. Nordmark, 2 mil väster om Hällefors	Uddeholm	158	51	88 000
9. Persbergs östra, 1 mil väster om Hällefors	Persberg (Uddeholm)	37	4	38 000
10. Hornkullen, 2 mil sydväst om Hällefors	Persberg (Uddeholm)	909	182	865 000
11. Ånsjö och Kalklint, 2,5 mil nordväst om Lindesberg	Stora Kopparbergs Bergslags AB	151	6	130 700
12. Stråssa, 1 mil norr om Lindesberg	Grängesberg med subsidiär rätt för Stripa och Guldsmedshyttan	889	31	746 900

Namn och läge	Nyttjanderättshavare	Areal ha		Taxeringsvärde före 1965 års taxering kr.
		produktiv skogsmark	impe- diment	
13. Lomfly, 1,5 mil nord- väst om Nora	Striberg	42	21	358 400
14. Lönnbotten, 1,5 mil väster om Nora	Striberg	267	56	
15. Åsbobergs nya; 0,5 mil väster om Nora	Striberg	18	1	
16. Pershytte, strax söder om Nora	Pershyttan			701 900
a) Gyttorps södra och nya allmanning		329	6	
b) Pershytte utmål		176	29	
17. Dalkarlsberg	Striberg			252 500
a) Vederlagsmark 1—4 (Bengtstorps öken; Mellantrakten, Fagerbo, Kartela ö), 0,5 mil söder om Nora		333	72	
b) Västra öken, 1,5 mil sydväst om Nora		402	115	
18. Kronoberg, 3 mil väster om Örebro	Kronoberg (Hassel- fors och Hellefors)	175	9	187 100
19. Guldsmedsboda, 4 mil sydväst om Örebro	Hasselfors	169	20	266 300
20. Dannemora (norra, västra och södra all- manningarna), mellan Uppsala och Östhammar	Dannemora	1 417	193	1 253 600
Summa		7 516	1 990	7 570 800

¹ Härtill kommer sammanlagt 47 ha inägor, ca 400 ha utmålsareal på gruvskogarna samt ca 50 ha löst mark utom utmål.

Utredningen framhåller att några äldre författningsbestämmelser som på ett allmängiltigt sätt reglerar nyttjanderätten till gruvskogarna inte lär finnas. Man är därför hänvisad till att med ledning av de olika upplåtelseerna, i den mån de är kända, och senare avgöranden bilda sig en uppfattning om vad nyttjanderätten till de särskilda gruvskogarna innebär. Av särskild betydelse är härvid statsmakternas beslut år 1823, då samtliga nyttjanderättshavare ålades att årligen betala rekognitionsavgift till staten.

Förvaltningen av gruvskogarna regleras genom förordningen den 27 maj 1898 (nr 55) angående förvaltningen av statens till bergshanteringens understöd anslagna skogar. Förordningen har utfärdats av Kungl. Maj: t i överensstämmelse med grunder för förvaltningen som riksdagen godkänt. Den innehåller i huvudsak följande bestämmelser.

De skogar som staten anslagit till bergshanteringens understöd skall stå under domänverkets omedelbara vård och förvaltning. Domänstyrelsen fast-

ställer hushållningsplaner, som skall innehålla upplysning om hur mycket virke av olika slag som årligen får avverkas. Förvaltnings- och skogsvårds-kostnader skall bestridas av nyttjanderättshavarna. Dessa skall årligen anmäla sitt virkesbehov för året hos bergmästaren, som har att bestämma de slag och den mängd virke som i varje fall får avverkas. Jägmästaren skall sända in utsyningsförslag till bergmästaren samt efter att ha mottagit bergmästarens utsyningsbesked låta verkställa utsyning. Uppkommer skogstillgång som inte behövs för att fylla nästa års behov, äger domänstyrelsen förordna att överskottet säljs. Kungl. Maj:t förordnar vid försäljning av virkesöverskott eller extra avverkning om och till vilket belopp influtna, behållna medel får användas för att täcka förvaltnings- och skogsvårdskostnader. Medel som inte används på sådant sätt skall tillgodoföras domänverkets inkomster. Där den ordinarie avkastningen av skogen i sin helhet under längre tid visar sig vara erforderlig för ändamålet med upplåtelsen, kan Kungl. Maj:t medge nyttjanderättshavaren tillstånd att fritt disponera virkesavkastningen för viss för varje fall bestämd tid. Befinns utsynat virke till större fördel för nyttjanderättshavaren kunna avyttras för att ersättas genom virket motsvarande vederlag, ankommer det på domänstyrelsen att för varje fall medge att det utsynade virket avyttras eller utbyts. Slutligen finns en bestämmelse om att mulbete och höslätter, under iakttagande av vad som är stadgat i 63 § i förordningen den 26 januari 1894 (nr 17) angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket, tills vidare får disponeras av nyttjanderättshavarna.

Frågans tidigare behandling

År 1932 anbefalldes Kungl. Maj:t kammarkollegiet att i samråd med kommerskollegium och domänstyrelsen inkomma med utredning och förslag, huruvida och i så fall på vad sätt i avseende på de s. k. bergverksskogarna den till visst bergverk upplåtna rätten kunde bringas att upphöra eller beläggas med särskild avgift utöver vad då kunde vara fallet eller nyttjanderättshavaren kunde beredas tillfälle att förvärva äganderätt till hela eller viss del av den av honom nyttjade skogen. (Av bergverksskogarna har numera endast gruvskogarna betydelse).

Ämbetsverken fann att ändring i rättsläget inte lämpligen kunde åstadkommas annat än genom frivillig överenskommelse. Förhandlingar inleddes och resulterade sedermera i avtal, med förbehåll för Kungl. Maj:ts godkännande, mellan kammarkollegiet och nyttjanderättshavarna om avveckling av bestående rättsförhållanden. I det förslag till uppgörelse, som sedermera underställdes 1943 års riksdag, (prop. 1943: 139, JoU 51, rskr 306) uppskattades äganderätten till 40 % och nyttjanderätten till 60 % av gruvskogarnas värde. Staten skulle inlösa nyttjanderätten till Nisshytte gruv-

skog och Kronobergs gruvallmänning samt efter ytterligare förhandling förvärva Burängsbergs gruvallmänning genom byte med annan staten tillhörig mark. Nyttjanderättshavarna skulle överta äganderätten till alla övriga gruvskogar ävensom till Nissgruvornas och Kronobergsgruvornas utmålsområden.

I förenämnda proposition uttalade föredragande departementschefen bl. a. att det syntes obestridligt att betydande fördelar stod att vinna genom en avveckling av de bestående förhållandena. Frågan ansågs erhålla en tillfredsställande lösning genom fullföljande av de uppgörelser som träffats.

Jordbruksutskottet delade departementschefens uppfattning att betydande fördelar skulle stå att vinna genom att rättsförhållandet avvecklades men kunde inte ansluta sig till att skogarna skulle överlåtas till nyttjanderättshavarna. I dåvarande ovissa läge på det ekonomiska området ansågs det inte tilltalande att staten avhände sig så avsevärda arealer värdefull skog, i all synnerhet som förhållandena på gruvhanteringsens område nu syntes väsentligt annorlunda än när upplåtelseerna ägde rum. Med hänsyn härtill förordade utskottet avslag på propositionen. Samtidigt föreslog utskottet att Kungl. Maj:t skulle utreda möjligheterna att återföra nyttjanderättshavarnas rätt till skogarna i statens hand. Om förhandlingar med bolagen inte skulle leda till resultat, borde det ankomma på Kungl. Maj:t att överväga och utreda, om inte ett återförande till staten av bolagens rätt till avkastningen kunde åstadkommas i andra former. Riksdagen biföll utskottets hemställan.

År 1949 meddelade regeringsrätten vissa utslag av betydelse för frågan om utsyningsrättens omfattning. I dessa fastslogs att understöd från skogarna fick lämnas till de för olika tider växlande behov, vilkas tillgodoseende är till gagn för gruvorna. Sålunda godtogs avverkning som vederlag för elektrisk energi samt för uppvärmning av bostäder m. m.

Riksdagens revisorer anförde i sin berättelse för verksamhetsåret 1951 att de skäl som år 1943 kom en lösning av gruvskogarnas rättsförhållanden att framstå som angelägen alltjämt gjorde sig gällande. Skälen framträdde med ökad styrka i nuvarande läge, då rationell skogsvård på många håll krävde inte obetydliga investeringar, exempelvis i vägar och arbetarbostäder. Utsikterna att vinna en uppgörelse med nyttjanderättshavarna, som till alla delar tillgodosåg 1943 års riksdags syfte att återföra skogsavkastningen till staten, ansågs ovissa. Revisorerna erinrade därvid bl. a. om det rättsläge som uppkommit efter regeringsrättens utslag år 1949. Då man emellertid i första hand borde eftersträva en uppgörelse på frivillighetens väg, ansåg revisorerna att utredningen borde inriktas även på andra tänkbara alternativ än att återföra rätten till avkastningen på samtliga dessa skogar i statens hand.

Statsutskottet, som avgav utlåtande (SU 1952: 145) över revisorernas berättelse, framhöll att den av 1943 års riksdag förordade utredningen nu bor-

de komma till stånd. I avvaktan på resultatet av en sådan utredning borde odisponerade nyttjanderätter inte upplåtas eller utsträckas. Riksdagen (rskr 1952: 293) biföll utskottsutlåtandet.

Utredningen

Det allmänna rättsläget. Utredningen framhåller inledningsvis att den uppfattning om rättsläget, som synes ha legat till grund för prop. 1943: 139, är att söka i kammarkollegiets utlåtande den 31 mars 1941. Kammarkollegiet yttrade härvid bl. a. att den rätt, som genom 1823 års beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen tillades gruvorna beträffande dem anslagna eller av dem nyttjade skogar, torde vara av konstitutiv betydelse för det nuvarande rättsläget. Den förut i viss mån prekära skogsfångsrätten hade genom denna reglering förvandlats till en särskild rätt för gruvägarna, men dess sakliga innehåll hade inte förändrats. Genom gruvägares tysta godkännande av de nya villkoren för innehavet hade tillskapats ett ömsesidigt rättsförhållande mellan kronan och gruvägaren, vilken senare alltså vunnit en privaträttslig rätt till skogen i fråga. Om man gav Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut år 1823 den innebörden, att därigenom tillskapats ett privaträttsligt rättsförhållande mellan staten och nyttjanderättshavarna, syntes därmed vara givet, att de senares rätt till gruvskogarna inte annat än möjligen genom expropriatoriskt förfarande, i så fall mot full ersättning, kunde bringas att upphöra utan deras medgivande.

I huvudfrågan om den rättsliga karaktären av den till nyttjanderättshavarna upplåtna rätten i allmänhet har enligt utredningen ingenting förekommit, som ger anledning att frångå de synpunkter, som kom till uttryck i nyssnämnda proposition. Utredningen påpekar att nyttjanderätten uppenbarligen är av sådan natur, att den kan avvecklas endast mot full ersättning till nyttjanderättshavarna. Rättens omfattning är enligt regeringsrättens avgöranden år 1949 mer omfattande än man år 1943 var benägen att godta.

Att tvångsvis överföra gruvskogarna till kronan skulle väl vara möjligt genom någon form av expropriationsförfarande. Ett sådant förfarande i ett speciellt fall, där expropriationsändamål inte föreligger, anses dock knappast stå i överensstämmelse med hittills tillämpade rättsprinciper. Skulle en avveckling av gruvskogarna ske tvångsvis bör det ske i enlighet med de principer, som gäller för utbrytning av servitut. Reglerna därom innebär i stort sett att markägaren och innehavaren av den begränsade rätten får sina rättigheter fastställda genom en delning av objektet efter värdet av vars och ens rätt.

Utredningen framhåller att det är ett förstahandsintresse för såväl kronan som nyttjanderättshavarna att förvärva skog. Med den nämnda metoden

tillgodoses dessa intressen i den utsträckning som motsvarar vardera partens rätt. Kronan skall då visserligen avstå äganderätten till den andel som tillkommer nyttjanderättshavarna, men kronans äganderätt är av ringa praktiskt värde i de fall då nyttjanderättshavarna kan fullt utnyttja utsyningsrätten. Nyttjanderättshavarna får avstå från betydande virkeskvantiteter som nu tillkommer dem, men de förvärvar en äganderätt som de inte har, vilket särskilt sett på längre sikt självfallet medför betydande fördelar.

Det är också efter nu anförda huvudlinje som en överenskommelse mellan kronan och nyttjanderättshavarna slutligen kunnat komma till stånd. Framkomligheten på denna linje har underlättats av att det i samband med en sådan utbrytning av nyttjanderätterna visat sig möjligt att åstadkomma förbättrad arrondering i åtskilliga fall genom byte av mark.

Värdeförhållandet mellan statens och nyttjanderättshavarnas rätt. Utredningen har som utgångspunkt för fördelningen sökt komma fram till ett procenttal byggt på dels gängse värdering av markvärdet i förhållande till totalvärdet av skogsmark med växande skog, dels en bedömning av de övriga faktorer som inverkar på värdet av kronans resp. nyttjanderättshavarnas rätt till gruvskogarna. Dessa faktorer är värdet av inrösningsjord och av mark för framtida bebyggelse, förhållanden vid gruvskogar som är anslagna till gruvor som ej drivs, rekognitionsavgifter, annan avkastning från gruvskogarna än virke samt nyttjanderättshavarnas kostnader för gruvskogarna. Någon matematisk beräkning har det inte varit möjligt att med en sådan metod genomföra i alla avseenden, utan man har måst nöja sig med en uppskattning, där man kan ha olika uppfattning om de olika faktorernas matematiska värde.

Markvärdets andel av skogarnas totalvärde har enligt allmänna värderingsregler med en diskonteringsfaktor av 4 % beräknats ligga mellan 19,7 och 25,1 %, i fråga om rena granskogar sannolikt högre.

I det angivna värdet ingår inte det särskilda markvärde, som tillkommer de 47,4 ha inrösningsjord samt sådan mark, som beräknas äga särskilt värde genom utsikterna till framtida bebyggelse. Beträffande beräknad framtida bebyggelse visar uppgifter från överlantmätnarna att tätortsbebyggelse huvudsakligen kan beräknas ifrågakomma vid Grängesberg och Gytlorp. De försäljningar, som sedan 1950-talet skett och som lett till att avsevärda belopp, som representerar skillnaden mellan köpeskilling och skogsavkastningsvärde, tillförts domänfonden, ger vid handen att det kan vara fråga om inte obetydliga övertvärden. Å andra sidan får man av förhållandena på 1950-talet inte dra alltför långtgående slutsatser. Sälunda har t. ex. påvisats att folkmängden i Grängesberg de senaste åren varit sjunkande. En faktor, som man nu mer än förr har att beakta, är den stigande efterfrågan på mark för fritidsbebyggelse. Skogarnas läge torde dock i allmän-

het vara sådant att man f. n. inte kan räkna med övervärden av större betydelse i detta hänseende.

Beträffande värdet av nyttjanderätten till gruvskogar, som är anslagna till gruvor som f. n. ej drivs, framhåller utredningen att varaktigheten av nyttjanderätten är beroende av att gruvan »bearbetas». Hittills har den principen tillämpats, att rätten kvarstår även under tid då gruvrätt försvaras men ingen brytning sker. Utsyning till den försvarade gruvan ifrågakommer då endast för vissa underhållsarbeten, stängsel och liknande och avkastningen tillförs i stort sett statsverket. Det har ifrågasatts att i en sådan situation skogens karaktär av gruvskog skulle kunna bringas att upphöra. Detta skulle dock knappast stå i överensstämmelse med statsmakternas beslut år 1823, enligt vilket vid gruvornas upphörande skogen skulle upplåtast åt andra gruvor, som kunde vara i behov därav. Tanken synes således ha varit, att gruvskogarna för all framtid skulle användas till gruvsdriftens främjande och stöd. Utredningen påpekar att en sådan rätt väl dock svårigen skulle kunna hävdas i rättslig ordning. Förutsättning för att ett visst företag skall kunna göra gällande en rätt till utsyning torde vara, att företaget kan till stöd för denna rätt åberopa att upplåtelsen och 1823 års beslut ger företaget en sådan rätt. Men att en gruva, för vilken gruvsdriften försvaras, temporärt ej drivs medför inte att med gruvan förenade rättigheter upphör. Det ligger i gruvsdriftens natur, att den inte nödvändigt bedrivs kontinuerligt. Driften bör på längre sikt kunna anpassas efter konjunkturerna och andra förhållanden, som vid varje tidpunkt inverkar på driften.

Vid tiden för 1943 års överenskommelse var fem gruvskogar anslagna till gruvor som inte var föremål för verklig drift men till vilka gruvsdriften dock var försvarad. I dessa fall räknades kronans äganderätt vara värd dubbelt så mycket som äganderätten till övriga gruvskogar. Den nu verkställda utredningen visar att förutsättningarna för gruvsdrift för nyttjanderättshavarna till nämnda fem skogar ändrats, så att utsyning nu i större eller mindre utsträckning sker. Den minskning i värdet av nyttjanderätterna, som motiverades av att de fem nyssnämnda skogarna inte kunde utnyttjas, är sålunda i och för sig mindre än som beräknades år 1943. Utredningen framhåller att man emellertid får se även denna fråga mera allmänt och på längre sikt. I framtiden kan sålunda gruvor som nu får utsyning från gruvskog på längre eller kortare tid eller för alltid komma att nedläggas. En beräkning av vad detta kan betyda i fråga om reduktion av nyttjanderätternas värde är dock vanskelig att göra. Uppfattningarna på den punkten måste bli ganska subjektiva.

I statsmakternas beslut år 1823 ingick att vanlig rekognitionsavgift skulle åsättas gruvskogarna, för att staten inte skulle sakna inkomst av dessa skogar. Avgifterna, som bestämdes av bergskollegium, uppgår till sammanlagt

endast 118:97 kr. årligen för samtliga gruvskogar. Gruvskogsutredningen framhåller att dessa avgifter numera, såsom ersättning för nyttjanderätten, är oskäligt låga och såsom sådan betydelselösa. Det har hittills ansetts att det efter 1823 års beslut inte föreligger någon rättslig möjlighet att höja avgifterna utöver vad som då bestämdes. Utredningen har också den uppfattningen, att det i vart fall skulle strida mot innebörden av nämnda beslut att genom större höjningar av avgifterna urholka den rätt, som tillkommer nyttjanderättshavarna. Däremot skulle en viss höjning med hänsyn till de numera väsentligt ändrade ekonomiska förhållandena i vart fall framstå som rimlig. Några särskilda grunder, efter vilka en sådan ändring av avgifterna skulle beräknas, är inte kända för utredningen. Ändringen skulle därför bli godtycklig. Skulle frågan om rekognitionsavgifternas storlek bedömas självständigt, måste man vara beredd på att ett beslut om höjning skulle göras till föremål för rättslig prövning. Såsom ett led i en allmän uppökelse om gruvskogarna bör, utan ståndpunktstagande till beloppet av en höjning, viss hänsyn tas till att den ersättning som kronan förbehållit sig i nuvarande läge måste betraktas som oskäligt låg och att den numera inte alls motsvarar syftet med avgifterna.

Utredningen framhåller vidare att det, om man inte anser sig kunna höja rekognitionsavgifterna, måhända finns möjlighet att i form av skatt skaffa kronan inkomster från gruvskogarna. Så gjordes på sin tid genom uttagande av skogsfångsbevillning enligt förordningen den 23 oktober 1908 (nr 128) angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter. Bestämmelserna om skogsfångsbevillning upphörde dock att gälla vid utgången av år 1952. Att införa en specialskatt för gruvskogarna anser utredningen knappast komma i fråga och skulle, i vart fall om den gavs större omfattning, kunna vara att betrakta som ett kringgående av kronans privaträttsliga bundenhet gentemot nyttjanderättshavarna.

I fråga om annan avkastning från gruvskogarna än virke framhåller utredningen att innehavare av gruvskog har jordägares rätt i fråga om utmål, som grundar sig på inmutning enligt äldre regler eller utvidgning av sådant utmål. Däremot tillkommer, beträffande inmutning eller utmål enligt gruvlagen den 3 juni 1938 (nr 314), denna rätt staten. Jordägareandelen har nämligen i gruvlagen ersatts av kronoandel i fråga om inmutningar som skett efter gruvlagens ikraftträdande.

Beträffande rätt till jakt har högsta domstolen i ett utslag år 1919, under åberopande av förordningen angående förvaltningen av statens till bergshandlingens understöd anslagna skogar förklarat att jakträtt på gruvskog tillkommer kronan och ej nyttjanderättshavarna. Avgifter för jakt- och fiskearrenden på gruvskog går till domänfonden. Inom domänstyrelsen har gjorts en kalkyl rörande värdet av jakt och fiske på gruvskogarna, varvid sammanlagda värdet för hela gruvskogsarealen har uppskattats till ca 650 000 kr.

Vid markupplåtelse genom arrende delas arrendeavgiften oftast mellan domänstyrelsen och nyttjanderättshavaren.

Enligt 13 § förordningen angående förvaltningen av statens till bergshanteringens understöd anslagna skogar får mulbete och höslätter tills vidare disponeras av nyttjanderättshavarna.

Även i nu anförda hänseenden — utom jordägareandel i äldre utmål samt mulbete och höslätter på gruvskogarna — kan kronan räkna sig till fördel vissa värden.

Nyttjanderättshavarnas kostnader för gruvskogarna är rekognitionsavgift, fastighets- och vägskatt, kostnader för att upprätta hushållningsplaner, kostnader för kronoskogs-vaktare, avverkningskostnader, skogsvårds-kostnader (kulturer, sådd, plantor, dikning, vägunderhåll) samt allmänna omkostnader.

Enligt 11 § förordningen angående förvaltningen av statens till bergshanteringens understöd anslagna skogar kan Kungl. Maj:t, på därom gjord framställning, förordna om och till vilket belopp vid försäljning av virkesöverskott eller extra avverkning influtna, behållna medel får användas för att täcka kostnader för skogens förvaltning och vård. Överskottet inflyter till domänfonden. Vid de gruvor som är i drift åtgår emellertid numera virkesavkastningen i dess helhet för att täcka gruvornas behov, varför medgivande av nämnt slag endast kommer i fråga beträffande gruva som inte drivs och där nyttjanderättshavaren likväl har vissa kostnader för allmänningen utöver rekognitionsavgift och pålagor av garantiskatts natur. Då gruva ej är i drift har mindre virkestilldelning beviljats nyttjanderättshavaren, exempelvis för staket kring gruvhål, underhåll av bostäder på skogen samt virke för magnetiska mätningar. I de fall kronan tar hand om virkestillgången betalas avverkningskostnaderna av kronan.

Liknande synpunkter som beträffande rekognitionsavgifterna kan anläggas på frågan om avgiftshöjningar i andra hänseenden. Enligt gruvskogsutredningens uppfattning möter dock ej hinder att vidta sådana ändringar som ifrågasatts av statsrevisorerna och ämbetsverken beträffande uttagande av kostnader av nyttjanderättshavarna. Sådana ändringar förutsätter dock viss omarbetning av förordningen angående förvaltningen av statens till bergshanteringens understöd anslagna skogar. Med hänsyn till den uppgörelse som kommit till stånd i huvudfrågan har gruvskogsutredningen inte ansett sig böra framlägga förslag i sådant hänseende.

Vid behandlingen av gruvskogsfrågan år 1943 framfördes att möjligheterna borde utrönas att använda skogarna till komplettering av ofullständiga jordbruk på och invid skogarna. Gruvskogsutredningen har haft samråd med lantbruksstyrelsen härom och yttranden har inhämtats från vederbörande lantbruksnämnder.

Genom ändringar år 1947 i lagen den 12 maj 1917 (nr 189) om expropriation har införts särskilda bestämmelser om expropriation av mark för stjär-

kande av ofullständigt jordbruk. Dessa bestämmelser har hittills inte varit tillämpliga på gruvskogarna eftersom dessa ägs av kronan. Genom lagändringarna har emellertid anvisats en väg för lantbruksnämnderna att skaffa mark för ändamålet. Med hänsyn härtill och då förhandlingarna skulle ha ytterligare komplicerats genom att ännu en part inkopplats, har gruvskogsutredningen funnit det lämpligast att frågan om att ta i anspråk mark för ifrågavarande ändamål inte upptas i en uppgörelse mellan kronan och nyttjanderättshavarna om avveckling av gruvskogarna.

Utredningen påpekar att några fixerade värden för kronans resp. nyttjanderättshavarnas rätt i fråga om de nämnda faktorerna inte kunnat åstadkommas, delvis beroende på rättigheternas natur. Meningarna har varit delade om beräkningarna på olika punkter. Att man likväl kunnat komma fram till en överenskommelse torde bero på att en avveckling av rättsförhållandet mellan kronan och nyttjanderättshavarna framstått som önskvärd. Det anses vara till gagn för en rationell skogshushållning och skogsvård att samröret upphör. En del oklara rättsfrågor som är förknippade med det nuvarande tillståndet skapar irritation och ovisshet, i synnerhet som den allmänna synen på dessa frågor kan växla med under olika tider skiftande syn på ekonomi och hushållning.

Förslag till överenskommelse. Gruvskogsutredningen föreslår, att överenskommelsen mellan delegerade för domänstyrelsen och nyttjanderättshavarna av den 3 november 1965 samt överenskommelsen mellan delegerade för domänstyrelsen och Pershytte Grufvebolag den 17 december 1965 godkänns av Kungl. Maj:t och riksdagen. Därefter bör särskilda avtal beträffande envar av gruvskogarna upprättas och erforderliga lantmäteriförrättningar komma till stånd.

Gruvskogsutredningen har på grundval av en av utredningens expert professor Hagberg verkställd undersökning kunnat konstatera att överenskommelsens innehåll beträffande markfördelning medför att kronans andel i gruvskogarnas totala skogsproduktion (areal multiplicerad med idealbonitet) kommer att uppgå till 40 %. Därvid har även utmålsmarken medräknats.

Enligt anteckning i de delegerades protokoll förutsätter parterna att de utsyningar på gruvskogarna som härefter kommer att beslutas för tiden till dess nuvarande rättsförhållanden avvecklats skall förläggas på sådant sätt att relationen mellan kronan och vederbörande nyttjanderättshavare tillförda värden i växande skog såvitt möjligt ej rubbas. Utredningen framhåller att detta uttalande i tillämpliga delar bör gälla även andra med parternas rätt sammanhängande förhållanden. Med hänsyn till angelägenheten av att de förhållanden, som ligger till grund för överenskommelsen, inte skall i alltför hög grad rubbas innan slutliga avtal kommer till stånd och förhållandena på marken fixeras är det önskvärdt att ärendet behandlas skyndsamt.

Enligt grunderna för 4 § stämpelskatteförordningen den 21 maj 1964 (nr 308) anser gruvskogsutredningen det skäligt att lagfartsstämpel inte utgår för de förvärv nyttjanderättshavarna gör i förevarande sammanhang. Efter- som författningstexten måhända inte ger direkt stöd för en sådan skatte- befrielse, föreslår utredningen att Kungl. Maj:t med stöd av 56 eller 57 § i förordningen medger skattebefrielse i förevarande avseende.

Remissyttrandena

Ingen erinran har framförts mot att den träffade principöverenskom- melsen läggs till grund för avveckling av de s. k. gruvskogarna.

Lantbruksstyrelsen framhåller att rådande förhållanden uppenbarligen innebär att stora skogsmarksarealer disponeras på ett orationellt sätt. Gruv- skogsfrågan har vidare övervägts under så lång tid att en slutlig lösning är mycket angelägen. Styrelsen bedömer utredningens förslag vara väl läm- pat som grund för reglering av förhållandena mellan staten och nyttjande- rättshavarna till gruvskogarna.

Styrelsen finner det tillfredsställande att fördelningen mellan parterna av de olika berörda skogarna har skett efter i huvudsak de grunder som ratio- naliseringsorganen brukar tillämpa vid intressearrondering, där den ledan- de principen varit att i första hand eftersträva den mest rationella förvalt- ningen. De värderingsregler som utredningen föreslagit finner styrelsen ändamålsenliga i berörda sammanhang och värderingsförfarandet anses borga för en neutral och med avtalets huvudsyfte överensstämmande värde- fördelning.

Under utredningens gång har lantbruksnämnderna i berörda län uttalat vissa begränsade önskemål att få använda gruvskogsmark för storleksra- tionalisering av jordbruk. Lantbruksstyrelsen påpekar att utvecklingen un- der de år, som förflutit sedan dessa yttranden avgavs, sannolikt medfört ändringar i såväl berörda bygder som bedömningsgrunderna för struk- turrationaliseringen. Styrelsen anser gruvskogsfrågans snara lösning så angelägen ur allmän synpunkt att frågan om eventuell förstärkning av ett mindre antal jordbruk inte bör tillmätas sådan betydelse att den får inverka hindrande på en samlade lösning av gruvskogsfrågan.

Kammarkollegiet anser att den ingångna överenskommelsen grundar sig på en rimlig uppskattning av värdförhållandet mellan kronans och nyttjanderättshavarnas rätt. Det sätt varpå avvecklingen enligt överens- kommelsen skall genomföras anses också vara till fördel för båda parter. Kollegiet vill endast beträffande en detalj i överenskommelsen göra ett på- pekande, nämligen i fråga om fastigheten Fräkenmyren ¹ inom Danne- mora gruvskog. Den rätt som nyttjanderättshavaren i detta fall kan över- låta till kronan är inte äganderätt utan besittningsrätt och det slutliga över- låtelseavtalet bör utformas i enlighet härmed. Ur ekonomisk synpunkt är ändringen utan praktisk betydelse i förevarande sammanhang.

Kollegiet anser att det bör ankomma på domänstyrelsen att träffa de avtal med de särskilda nyttjanderättshavarna, som förutsätts i överenskommelsen. Härvid bör överenskommelsens stadgande att vederlagsmark i förekommande fall skall »försäljas» till kronan inte hindra att de slutliga avtalen mellan kronan och vederbörande nyttjanderättshavare utformas som bytesavtal om så finnes lämpligt.

I likhet med utredningen anser kollegiet det skäligt att lagfartsstämpel inte utgår för nyttjanderättshavarnas förvärv av gruvskogsmark. Eftersom det är ovisst, om i det särskilda fallet 4 § stämpelskatteförordningen kommer att anses tillämplig, tillstyrker kollegiet att Kungl. Maj:t medger befrielse från stämpelskatt vid ifrågavarande förvärv jämlikt 56 § samma förordning. Sådant medgivande anses kunna lämnas i samband med att principöverenskommelsen godkänns.

Även *domänstyrelsen* anser det lämpligt att styrelsen bemyndigas träffa erforderliga avtal med nyttjanderättshavarna om gruvskogarnas avveckling. Styrelsen tillstyrker också förslaget om befrielse från lagfartsstämpel. *Riksrevisionsverket* framhåller att ett genomförande av utredningens förslag bör föranleda en uppskrivning av domänfondens kapital. Ämbetsverket föreslår att domänstyrelsen får i uppdrag att lämna förslag till invärdering på domänfonden av ifrågavarande tillgångar. Köp och försäljning i samband med gruvskogarnas fördelning anses enligt gällande principer böra regleras över domänverkets markfond.

Även *Svenska gruvföreningen* och *Jernkontoret* tillstyrker överenskommelsen. Gruvföreningen framhåller att den föreslagna ordningen onekligen ger möjligheter till praktisk arrondering och sammanläggning av enheter, som är avpassade till modernt, tekniskt-ekonomiskt dimensionerat skogsbruk. Vinsterna härav kommer de berörda parterna till godo samtidigt som på sikt skogskapitalet kan utnyttjas på ett nationalekonomiskt riktigare sätt.

Departementschefen

De s. k. gruvskogarna, som under 1600- och 1700-talen uppläts som stöd för gruvdriften, omfattar ca 7 500 ha skogsmark med ett av utredningen beräknat sammanlagt värde av ungefär 21 milj. kr. Nuvarande ordning med upplåten nyttjanderätt till dessa skogar har länge framstått som otidsenlig. Förhållandet har också i olika sammanhang uppmärksamrats av statsmakterna. Således framlades, efter utredning av kammarkollegiet i samråd med kommerskollegium och domänstyrelsen, till 1943 års riksdag förslag till uppdelning av skogarna mellan staten och nyttjanderättshavarna. Riksdagen godtog emellertid ej förslaget utan hemställde att Kungl. Maj:t skulle utreda möjligheterna att återföra nyttjanderättshavarnas rätt till skogarna i statens hand. Riksdagen uttalade vidare att om denna väg ej vi-

sade sig framkomlig, det borde övervägas om inte ett återförande till staten av bolagens rätt till avkastningen kunde åstadkommas i andra former. I anledning av vad riksdagens revisorer anförde i sin berättelse för verksamhetsåret 1951 i förevarande ämne framhöll statsutskottet i ett av 1952 års riksdag godkänt utlåtande att den av 1943 års riksdag förordade utredningen borde komma till stånd. En sådan utredning har numera verkställts. Utredningen har, såsom i det föregående angetts, efter prövning av frågan i hela dess räckvidd, resulterat i förslag till principöverenskommelse om att gruvskogarna uppdelas mellan staten och nyttjanderättshavarna så att 40 % av den totala skogsproduktionen tillfaller staten och 60 % nyttjanderättshavarna.

Sedan gruvskogsfrågan år 1943 prövades av riksdagen har förhållandena väsentligt ändrats. Erinras må om den starkt ökade betydelsen av struktur-rationalisering inom skogsbruket. Vidare har rättsfrågan kommit i annat läge genom de i det föregående omnämnda utslagen av regeringsrätten i fråga om utsyningsrättens omfattning. De rättsförhållanden, som gäller för gruvskogarna, utgör onekligen ett allvarligt hinder för ett rationellt skogsbruk. Samtliga remissinstanser har tillstyrkt att dessa rättsförhållanden nu avvecklas. Den träffade principöverenskommelsen synes enligt min mening innebära en såväl rättvis som rationell lösning av förevarande fördelningsproblem. Som lantbruksstyrelsen i sitt remissyttrande framhållit bör frågan huruvida eventuellt någon del av gruvskogarna bör användas för yttre rationalisering av jordbruksfastigheter ej tillmätas sådan betydelse att den får hindra en samlande lösning av gruvskogsfrågan. Jag tillstyrker därför att principöverenskommelsen godkänns. Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, domänstyrelsen bör äga besluta om de köp, försäljningar och byten, som erfordras för att genomföra nämnda överenskommelse. Sedan avvecklingen slutförts bör Kungl. Maj:t upphäva förordningen angående förvaltningen av statens till bergshanteringens understöd anslagna skogar.

Vederlagen vid statens köp och försäljningar i anledning av överenskommelse rörande gruvskogarna bör enligt de principer som iaktas i liknande fall regleras över domänverkets markfond. Vidare bör såsom rikskontrollverket framhållit överenskommelsens genomförande leda till en uppskrivning av domänfondens kapital. Kungl. Maj:t äger närmare besluta härom. Enligt vad jag inhämtat ämnar chefen för finansdepartementet föreslå Kungl. Maj:t att med stöd av 56 § stämpelskatteförordningen medge befrielse från stämpelskatt för nyttjanderättshavarnas förvärv.

Under återopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- 1) godkänna de överenskommelser om avveckling av nuvarande rättsförhållande för gruvskogarna, som den 3 november 1965 och den 17 december 1965 träffats mellan staten och nyttjanderättshavarna,

2) medge, att Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts be-
myndigande, domänstyrelsen beslutar om de köp, försälj-
ningar och byten som fordras för att genomföra överens-
kommelserna.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med in-
stämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt
förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall
avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta pro-
tokoll utvisar.

Ur protokollet:

Bo S. Hedström

Bilaga

Överenskommelse om avveckling av nuvarande rättsförhållande
beträffande gruvskogarna

1. Kronan inlöser nyttjanderättshavarnas rätt till här nedan nämnda gruvskogar mot vederlag, som motsvarar 60 % av det värde skogarna betingar enligt i punkt 5 angivna värderingsregler.

Dessa gruvskogar är:

Nisshytte gruvskog

Östanbergs gruvskog

Burängsbergs gruvskog

av Grängesbergs gruvskog den del, som är belägen väster om Gudmundberget med undantag av det s. k. slamområdet med däri ingående utmålet Sköttgruvan, samt den del, som är belägen öster om järnvägen Grängesberg-Björnhyttan och norr om järnvägen Grängesberg-Klenshyttan

Lomfly gruvskog

av Dalkarlsbergs gruvskog Västra öken

av Gyttorps södra och nya allmänning jämte Pershytte utmål så stora delar som motsvarar 40 % av gruvskogens totala skogsproduktion (areal \times idealbonitet)

Kronobergs gruvskog

av Dannemora gruvskog Norra allmänningen.

2. Nyttjanderättshavarna övertar äganderätten till här nedan nämnda gruvskogar mot vederlag, som motsvarar 40 % av det värde skogarna betingar enligt i punkt 5 angivna värderingsregler.

Dessa gruvskogar är:

Torsåkers gruvskog

Bispbergs gruvskog

av Grängesbergs gruvskog de delar, som ej angivits i punkt 1

Bredrevens gruvskog

Nordmarks gruvskog

Persbergs östra gruvskog

Hornskullens gruvskog

Ansjö och Kalklints gruvskog

Stråssa gruvskog

Lönnbottens gruvskog

Åsbobergs nya gruvskog

av Dalkarlsbergs gruvskog Vederlagsmark 1—4

av Gyttorps södra och nya allmänning jämte Pershytte utmål så stora delar som motsvarar 60 % av gruvskogens totala skogsproduktion (areal \times idealbonitet)

Guldsmedsboda gruvskog

av Dannemora gruvskog Västra och Södra allmänningarna.

3. Äganderätten till nedannämnda mark (inom eller i anslutning till utmål) skall utan ersättning övergå till nyttjanderättshavaren,

nämligen
 på Bispsbergs gruvskog: Gruvgården med tomt om ca 27 ha
 på Nisshytte gruvskog: Broddgruvorna och Limuddgruvan
 på Grängesbergs gruvskog: Norra Hammargruvan samt det s. k. slam-
 området med däri ingående utmålet Sköttgruvan till nyttjanderättshavaren
 Stora Kopparbergs Bergslags Aktiebolag
 på Stråssa gruvskog: Bilbäcka-Furtenback, Blanka-Kärrgruvan och Kyrk-
 väggsgruvan.

I övrigt skall mark inom eller i anslutning till utmål tillfalla den som er-
 håller omgivande gruvskogsmark och behandlas på samma sätt som annan
 gruvskogsmark.

Bestående gruvsrättigheter, exempelvis de som är grundade på nyttjande-
 rättshavares rätt till jordägarandel i gruva, påverkas ej av denna överens-
 kommelse.

4. Som principiell grund för fördelningen av äganderätten till gruvsko-
 garna enligt punkterna 1, 2 och 3 skall gälla att kronan till kronopark över-
 tar gruvskog eller tillföres nyttjanderättshavarna tillhörig skogsmark, som
 motsvarar 40 % av skogsproduktionen för varje gruvskog, varmed avses
 areal \times idealbonitet, samt att nyttjanderättshavarna på liknande sätt av
 gruvskog eller kronopark erhåller skogsmark som motsvarar 60 % av skogs-
 produktionen för varje gruvskog. Vid denna fördelning skall hänsyn icke
 tagas till i punkt 3 uppräknade områden. Nämnda fördelning har skett un-
 der förutsättningen att skogarnas arrondering skall bli den bästa möjliga och
 har av denna anledning icke kunnat till alla delar tillgodose det sålunda
 överenskomna grundvillkoret. På grund härav är till komplettering av den i
 punkterna 1, 2 och 3 fastlagda värdefördelningen nedannämnda markdispo-
 sitioner överenskomna. Eventuellt ytterligare erforderlig utjämning skall ske
 i pengar.

Genom den i punkterna 1, 2 och 3 avtalade markfördelningen anses det i
 föregående stycke nämnda grundvillkoret om likvidens utgörande, såvitt av-
 ser markdisposition, vara helt uppfyllt beträffande följande gruvskogar,
 nämligen:

Nisshytte och Bispsberg;

Lomfly, Dalkarlsberg, Lönnbotten och Åsbobergs nya;

Gyttorps södra och nya allmänning med Pershytte utmål.

Beträffande *Guldsmedsboda* anses villkoret uppfyllt genom att nyttjande-
 rättshavaren avstår sin andel i *Kronoberg*.

Som delkompensation för *Kronoberg* försäljer kronan till Hellefors Bruks
 Aktiebolag ett område med en skogsproduktion, som motsvarar 30 % av
 gruvskogens produktion.

Beträffande *Dannemora* anses villkoret uppfyllt genom den i punkterna
 1 och 2 avtalade markfördelningen med tillägg att till kronan försäljes de
 nyttjanderättshavaren tillhöriga fastigheterna Risön 1:2—3 och Fräken-
 myren 1:1.

Beträffande *Grängesberg* och *Stråssa* anses villkoret, såvitt angår Trafik-
 aktiebolaget Grängesberg-Oxelösund, uppfyllt genom den i punkterna 1 och
 2 avtalade markfördelningen med tillägg att till kronan försäljes fastig-
 heten 387/1152 mtl Persbo Nedre av 1:1 i Ludvika socken.

Som kompensation för *Burängsberg* avstår kronan till Stora Kopparbergs
 Bergslags Aktiebolag *dels* äganderätten till *Ånsjö* och *Kalklint dels* ett om-
 råde av Grängesberg om ca 50 ha öster om Gudmundberget, *dels ock* av kro-

nopark så stora områden, som tillsammans med ovannämnda områden motsvarar 60 % av förstnämnda gruvskogs produktion.

Som kompensation för *Torsåker* försäljer nyttjanderättshavaren till kronan områden med en skogsproduktion som motsvarar 40 % av gruvskogens produktion.

Som kompensation för *Bredreven, Nordmark, Hornkullen och Persbergs östra* försäljer Uddeholms Aktiebolag till kronan områden med en skogsproduktion som motsvarar 40 % av gruvskogarnas produktion.

Beträffande *Östanberg* anses någon kompensation i mark icke skola ifrågakomma.

De vederlagsfastigheter, som enligt denna punkt skall lämnas av kronan respektive nyttjanderättshavarna skall vara för mottagaren ur arronderingssynpunkt välbelägna samt ur avsättningssynpunkt i stort sett jämförbara med de gruvskogar, för vilka de utgör kompensation.

Fastigheterna skall överlämnas fria från penninginteckningar.

5. Värdering av gruvskogarna skall utföras enligt i bilaga till denna överenskommelse angivna regler. De värdeberäkningar som utföres enligt dessa regler skola framräknas till den 31 december 1965 utan jämkning för senare inträffande förändringar.

För de delar av Grängesbergs gruvskog, som övertages av nyttjanderättshavarna, erlägges till kronan som ersättning för vissa bebyggelsevärden ett belopp om 35 000 kronor av Trafikaktiebolaget Grängesberg-Oxelösund och ett belopp om 10 000 kronor av Stora Kopparbergs Bergslags Aktiebolag.

För de bebyggelsevärden, som förefinnas på den mark av Gyttorps södra allmänning, som kan komma att tillföras nyttjanderättshavaren skall särskild överenskommelse om ersättning träffas mellan kronan och nyttjanderättshavaren.

6. Vederlagsfastigheter enligt punkt 4 skall förseljas till fulla värdet enligt i punkt 5 för värderingen av gruvskogarna fastlagda regler, såvitt ej annat överenskommes mellan kronan och vederbörande företag.

7. I de fonder som avsatts för gruvskogsmedel ingår följande belopp, som avser värden av växande skog, nämligen

Gyttorps nya gruvskog	1 160 kronor
Dannemora gruvskog	71 000 »
Grängesbergs gruvskog	12 000 »

Dessa medel jämte därå eventuellt upplupen ränta skall tillgodoföras nyttjanderättshavaren.

Övriga fondmedel, som förvaltas av domänstyrelsen, däri inräknade de medel som nedsatts hos länsstyrelsen i Kopparbergs län enligt bergmästarförrättning den 18 juni 1962 som lösen för viss gruvskogsmark, skall fördelas med 40 % till kronan och 60 % till vederbörande nyttjanderättshavare.

8. Lagfartskostnader och övriga med nyttjanderättshavarnas förvärv förenade kostnader, som icke enligt beslut av Kungl. Maj:t eftergives, bestrides av nyttjanderättshavarna. Kronan svarar för motsvarande kostnader för sina förvärv. Alla avstyckningskostnader skall dock bestridas med hälften var av kronan och vederbörande nyttjanderättshavare.

9. Kronan och nyttjanderättshavarna betalar envar sina kostnader i uppgörelsen. Kostnaderna för taxering, värdering och andra gemensamma kostnader betalas av parterna med hälften var.

10. Den som erhåller viss mark skall svara för marken åvilande förpliktelser (servitut m. m.)

Beträffande förefintliga skogsfångs- och mulbetesservitut å Grängesbergs gruvskog skall kronan svara för tillhandahållandet av servitutsförmåner för fastigheterna Björkorp 1: 5, Erik Svens torp 1: 1, Laritstorp 6: 10, Lisselmågtorpet 1: 3 och 2: 8, Trafikaktiebolaget Grängesberg-Oxelösund för Lisselmågtorpet 3: 2 m. fl. (numera Örntorp 1: 18), Skyttberget 19: 1, 19: 2, 20: 1 och 25: 2 samt Stora Kopparbergs Bergslags Aktiebolag för Gudmundberget 1: 1, Skälkenstorp 1: 1 och 14: 4.

11. Beträffande envar gruvskog skall gälla att till dess avtal upprättats och fastigheterna tillträtts hittills gällande rättsförhållanden tillämpas.

12. Tvister i anledning av den träffade överenskommelsen skall avgöras enligt lagen om skiljemen.

Stockholm den 3 november 1965.

För Kungl. Maj:t och Kronan under
föresättning av Kungl. Maj:ts
godkännande

Erik W. Höjer

Ragnar Nyström

Ingvar Lidskog

För nyttjanderättshavarna enligt
fullmakter

Göran Nilsson

I. Dahlberg

Folke Arkling

Sedan betänkandet färdigställt har överenskommelse den 17 december 1965 träffats mellan domänstyrelsens delegerade och Pershytte grufvebolag angående Gyttorps södra och nya allmänning jämte Pershytte utmål. Överenskommelsen ersätter vad som upptagits i punkt 5 sista stycket i överenskommelsen den 3 november 1965.

Överenskommelse mellan Kronan och Pershytte Grufvebolag angående gruvskogen Gyttorps södra och nya allmänning jämte Pershytte utmål

I överenskommelse, som den 3 november 1965 träffats mellan kronan och nyttjanderättshavarna till gruvskogarna, bland dem undertecknat Pershytte Grufvebolag, har under föresättning av Kungl. Maj:ts godkännande i punkterna 1 och 2 stadgats att av gruvskogen Gyttorps södra och nya allmänning jämte Pershytte utmål kronan skall inlösa så stora delar som motsvarar 40 % av gruvskogens skogsproduktion (areal \times ideallbonitet) under det att Pershytte Grufvebolag skall inlösa återstående delar eller 60 % av samma gruvskogs skogsproduktion.

Till komplettering av nämnda överenskommelse avtalar Kungl. domänstyrelsen för Kungl. Maj:t och kronan och Pershytte Grufvebolag att de delar av nämnda gruvskog, som enligt överenskommelse den 3 november 1965 tillfaller kronan, skall bestå av de områden, som är belägna väster om en linje dragen som förlängning av västra gränsen för fastigheten Gamla Pershyttan 4: 16 (Gyttorps nya allmänning) till järnvägen, samt de delar av Södra allmänningen, som är belägna norr och väster om järnvägen. Övriga delar av gruvskogen skall tillfalla Pershytte Grufvebolag.

Parterna överenskomma i anslutning härtill att ersättning till kronan enligt punkt 5, sista stycket av nämnda överenskommelse för bebyggelsevärde, som kan förefinnas å gruvskogen, icke skall utgå.

Stockholm den 17 december 1965.

PERSHYTTE GRUFVEBOLAG

Sven Dalhammar

För Kungl. Maj:t och Kronan under
förutsättning av Kungl. Maj:ts
godkännande

Erik W. Höjer

Ragnar Nyström

Ingvar Lidskog